

Élénk vita a német erdészeti adminisztráció reformjáról

Az elmúlt hónapokban a német szövetségi költségvetés feszültségeinek hatására felerősödött az erdészeti adminisztráció átszervezéséről folytatott vita. A reform az egyes tartományokban már az elmúlt években megkezdődött, a közeljövőben azonban további átalakítások várhatók. Az újabb elképzelésekkel az üzleti irányultságot szeretnék megerősíteni. Ez-ideig az átalakítások középpontjában a köz- és magánjogi keretek között az államerdészeti adminisztráció vállalkozási formában való működtetése állt, oly módon, hogy az állami tulajdon fenntartása mellett erőteljesen ösztönzik a cégek vállalkozási kedvét. Egyrészt a jogi keretek megváltozásával csökkentik az erdészeti adminisztráció állami támogatását annak érdekében, hogy sokkal erőteljesebben a vállalkozási feladataikra koncentráljanak. Másrészt a köz- és vállalkozási feladatok szétválasztásával javítani szeretnék az erdőgazdálkodás teljesítményének társadalmi megítélését.

Az üzleti orientáció legfontosabb feltétele az erdőgazdaságok marketing aktivitásának fejlesztése, vállalkozási szolgáltatásaik kiterjesztése. Az átszervezés további célja a fakitermelési lehetőségek jobb kihasználása, az új értékesítési piacok fejlesztése, a másodlagos hasznosítás és a bővülő szolgáltatási igények kielégítése. Mindezen túl az államerdészeti adminisztráció a rönkpiacokon a vásárlók olyan nagyfokú koncentrációjával áll szemben, amely szükségessé teszi a marketingaktivitás erősítését és az ehhez szükséges végrehajtó szervezet létrehozását.

Az államerdészet átszervezése tartományonként más és más formát ölt. Ez ideig a legnagyobb területű tartományok döntöttek a köztulajdonban lévő vállalkozásaik megtartásáról és az erdészeti adminisztrációjuk vállalkozásorientáltságának megerősítéséről. Ennek eredményeként, néhány tartományban, közösségi tulajdonban tartott, tisztán költségvetési forrásokból gazdálkodó vállalkozásokat alapítottak. Ezek a vállalkozások tételesen többé nem különítik el a bevételeiket és kiadásait, de a számukra biztosított költségvetést majdnem szabadon használják fel.

A Bajor Állam Erdészeti Adminisztráció egyetlen közösségi tulajdonban lévő, tisztán költségvetésből gazdálkodó vállalkozás, melynek reformjáról több éve tárgyal-

nak. 2002 elejétől a Szász Erdészeti Adminisztráció is egy közösségi tulajdonban lévő, tisztán költségvetésből gazdálkodó szervezet működött, de 2002 novemberében, miközben a kormányzat kialakította a Sachsenforst nevű vállalkozását, újabb bejelentést tett a reformok folytatásáról. Ezek a költségvetésből gazdálkodó vállalkozások, szolgáltató cégeként az állami erdőgazdálkodásért és a közösségi feladatok megvalósításáért felelnek, tevékenységüket a legnagyobb mértékű függetlenségükre építve a köz- és magánjog keretei között végzik.

Baden-Württemberg tartomány, ez év júliusában, az eddigiekkel ellentétes változásokat indított el, a köz- és magánjogi keretek között működő erdészeti vállalkozások ellenében a tartomány teljes adminisztrációját megreformálja. 2003. július 8-án a tartományi kormány úgy döntött, hogy az államerdészeti hivatalok köz- és vállalkozási feladatait átadja a helyi falusi vagy városi önkormányzatoknak. A státusukat veszített tartományi erdészeti igazgatóságokat, az egyes adminisztrációs területek olyan speciális hatóságaivá alakítják, amelyek koncentrált ellenőrzést, összehangolást és a régió marketingjét végzik.

Az előző példa nem csupán egy elszigetelt kísérlet, ezt mutatja Alsó-Szászország példája is, ahol a tartomány közigazgatásában, az erdészeti adminisztrációval együtt, szintén jelentős változásokat terveznek. A modernizációs feladatok befejezésére három évet szánnak, a kormányzat már felállította azokat a munkacsoportokat, amelyek a tartomány erdészeti irányítását átszervezik. A többi szövetségi tartományban, így Alsó-Szászországban is élénk vitát folytatnak az intézményi formák törvényi kereteiről.

Ez ideig a köztulajdonban lévő erdészeti vállalkozások közjogi keretek között működő cégekké alakítását három tartományban fejezték be. 1999 júliusában alapított Saar Forst az első olyan erdészeti vállalkozás, ahol szétválasztották a köz- és a gazdálkodási feladatokat. A Környezetvédelmi Minisztérium alá tartozó erdészeti hatóság a közcélok megvalósításáért, míg a Saar Forst a 40 000 ha állami erdőterületen folyó gazdálkodásáért felel. Az állami erdészet az önkormányzati tulajdonú erdők kezelését szolgáltatásként végzi.

Hessen és Szász-Anhalt tartományok, az elmúlt néhány évben szintén döntöttek a tartományok által irányított erdészeti vállalkozásokról. A szárföldihez hasonlóan, 2001 elején alapították a tartományi Hessen Forst-t, de itt a korábbi erdészeti adminisztráció az állami erdőterületek kezelése mellett megtartotta a közfeladatok ellátását is. A közcélú szolgáltatásokat a parlamenti képviselők kérésére a tartomány költségvetéséből finanszírozza. A tartomány erdészeti vállalkozása a természetvédelem-, üdülés- és pihenés feladatait is ellátja, de a kis erdőtulajdonosok részére tanácsadást és szolgáltatásokat is végez. Szász-Anhalt tartományban a múlt évben kezdték az erdészeti struktúra reformját, s mára a tartományi erdészeti vállalkozás kialakítását már be is fejezték. Szász-Anhalt tartomány erdészeti vállalkozása a Hessen Forst-hoz hasonlóan közcélú feladatokat is ellát.

Rajna-Pfalz tartomány erdészeti adminisztrációjának reformfeladatait a múlt évben állították össze, a lehetséges alternatívákat jelenleg is vitatják. Kísérleti jelleggel egyik megoldásnak olyan üzleti vállalkozásként működtetett tartományi erdőgazdálkodást ajánlanak, ahol a köz- és az üzleti feladatok nincsenek szétválasztva. Az átalakítás folyamatában ezt a céget „kvázi tartományi vállalkozásként” jellemzik.

A bejelentett átszervezések mértéke és részlegessége miatt nehéz megítélni, hogy mi lesz a reformok végső eredménye és milyen hatása lesz a rönkpiacokra. A legtöbb vásárló azon az állásponton van, hogy a faipar számára a nemzetközileg versenyképes árakon, elsődleges jelentőségű a folyamatos rönkkínálat. A faipar másik fontos szempontja, hogy a kereslettel összhangban, minden olyan erdőben, ahol hozzáférhető a rönkkínálat, a kitermelési lehetőség mobilizálható is legyen. Piaci bennfentesek szerint elsősorban a nagyobb vásárlók kezdeményezésére, a legtöbb reformelképzelés az elosztási szerkezet megerősítését szolgálja. Az átszervezések következményeként az erdészeti hivatalok és kerületek csökkentése a korábbi vásárlói szerkezet olyan átalakulásához vezet, amely jórészt a kisebb vásárlóknak jelenthet hátrányt.

*(EUWID Wood Products and Panels
2003/08/06)*

fordította: **Horváth Zoltán**